

Kongresszusra készülnek

Nemzetiségi küldöttek tanácskozása Szegeden

Tegnap, pénteken, Szegeden, a városi népprónfszfék házban *tanácskozta* a Csongrád megyében élö nemzetiségek küldöttei. A Hazafias Néppront Csongrád megyei bizottsága rendezte küldöttértekezleten ott volt dr. Tamasi Mihály, a megyei pártbizottság osztályvezetője, Deák Béla, a városi pártbizottság titkára, Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese, Bányainé dr. Birkás Mária, a városi tanács elnökhelyettese, és Simon Istvánné, a Kulturális Minisztérium főelőadója. Részt vett a tanácskozáson Gyurok György, a Magyarországi Délslavók Demokratikus Szövetségének titkára, Alt Gyula, a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének titkára, és Márk György, a Magyarországi Románok Demokratikus Szövetségének titkára is.

Nagy István, a HNF Csongrád megyei bizottságának elnöke köszöntötte a küldötteket, a megjelent vendégeket, majd a nemzetiségpolitikai feladatok Csongrád megyei végrehajtásáról szóló beszámolót Molnár Sándor, a HNF megyei bizottságának titkára ismertette.

Csongrád megyében délszláv, szlovák és román nemzetiségek élnek. Számuk megközelíti a háromezretet — mondotta Molnár Sándor, majd hozzátette, hogy a megyénk lakosságához viszonyítva nem magas a nemzetiségek aránya. Rámutatott, hogy a lenini nemzetiségi politika következetes érvényesülése nem függvénye a nemzetiségi lakosság számának. A népfront megyei elnöksége az idén tavasszal tárgyalta a megyében élő nem magyar anyanyelvű lakosság helyzetét. Tények és tapasztalatok alapján megállapította, hogy a nemzetiségi dolgozók politikai, gazdasági és közeleti egyenjogúsága — amelyet a Magyar Népköztársaság alkotmánya biztosít — megyénkben is érvényesül. Életszínvonaluk, életkörülményeik megfelelnek a megyei átlagnak. Anyagi helyzetük a magyar lakossáéhoz hasonlóan javult. Részt vesznek a közeleiben, a választott népképviseleti és a társadalmi szervek munkájában. Harminchatan töltönek be különböző tisztségeket. A népfrontbizottságokban 59-en munkálkodnak. Szép eredményt értek el társadalmi munkában is. Tavaly Márciusánád első lett a közszé településfejlesztési versengésében. Egy lakosra köze másfél ezer forint értékű társadalmi munka jutott.

A nemzetiségek anyanyelvüket természetesen a közéleti fórumokon is szabadon

Acs S. Sándor felvétele

Nagy István, a HNF Csongrád megyei bizottságának elnöke köszönti a nemzetiségi küldöttértekezlet résztvevőit

használhatják, így a népfon-
teseken, falugyűléseken, elő-
adásokon, béke és barátsági
hónap rendezvényein. Vala-
mennyi nem magyar anya-
nyelvű gyermeknek jutott
hely az óvodákban. Kevés
jelentkezővel is indítottak
anyanyelvű oktatást az általá-
nos iskolákban. *Deszken*
alsótagozatos tanulók szerb-
horvát nyelvű iskolában tanu-
lulhatnak, a felsőtagozatosok
pedig a csatlakozó órákon
bővíthetik nyelvi ismeretei-
ket. *A megyében 125 nemze-
tiségi gyerek tanulja anya-
nyelvét.* Bővült a könyvtár-
hálózat, de gond az anya-
nyelvű irodalom beszerzése.

Szölt a népfionttikár a nemzetiségi klubokról, a hagyományápolásról, s az egye nagyobb eredményeket felmutató és a nemzetiségiéket javát szolgáló tudományos kutatásokról.

Azzal fejezte be beszédét Molnár Sándor, hogy az MSZMP nemzetiségi politikája a megyei szerveknek is irányít mutató a jövőre. Ennek segítésére megyei nemzetiségi bizottság alakul, hogy jobban összehangolják a feladatok.

Nemrégiben küldöttválasztó gyűlésen döntöttek a megyében élő délszlávok, szlovákok és románok, hogy kiket küldjenek érdekük védelmére a novemberben ülésező kongresszusra. Tízennégyen kaptak bizalmat a budapesti plénumra. Képviselik a fiatalok, a fizikai munkások, a nők és az értelmiségiek érdekeit is.

A beszámoló után dr. Rusz Márk deszki küldött azt is említette, hogy erősödött a

Kilenc hónap alatt

Kétszáznegymilliárd forintos kiskereskedelmi forgalom

Élénk kereslet és összességében kiegyensúlyozott ellátás mellett az év kilenc hónapjában — a múlt év azonos időszakához képest 9 százalékkal magasabb — 204 milliárd forintos forgalmat bonyolított le a kiskereskedelem.

A Belkereskedelmi Minisztérium értékelése szerint a forgalom összetétele alapvetően az idén sem változott, az iparcikkforgalom továbbra is meghaladta az élelmiszerekét. Említésre méltó azonban, hogy a ruházati forgalom növekedése

„utolérte” a többi ágazatét, ugyanakkor a vendéglátás bevétele — az ismert korlátozott rendelkezések hatásaként — csak mérsékelten emelkedett.

Szeptemberben a tavalyit 10,2 százalékkal meghaladóan, s az előző havival csaknem egyezően, 25 milliárd forintot költött fogyasztási cikkekre a lakosság. A minisztérium az ellátás helyzetét — annak ellenére, hogy valamennyi árucsoportban akadtak időnként hiányok — megfelelőnek ítélte.

A teljesítmény bére

Belenkivódott sémák szerint a cím láttán azonnal a fizikai foglalkozásúakra, s azok keresetére kell gondolnunk. Miért a sémák sugallta sematizmus? Könnyen meglehet, azért, mert a bérézési gyakorlat is eléggé uniformizált; ködbe vesző, már-már természet adta jog-nak látszik, ki dolgozik időbérben, s ki kapja javadalmazását a teljesítmény alapján. Annak ellenére, hogy nemzetközi tapasztalatok bizonyítják: a munkakörök javában kialakíthatók a teljesítménykövetelmények, így adminisztratív, ügyviteli, műszaki feladatok ellátásánál is.

Ha a teljesítménybér valóban a teljesítmény bére, akkor ösztönző. A dolgozó munkája arányában számíthat a jövedelme emelkedésére vagy csökkenésére, a munkaadó pedig – végső soron a társadalom – remélniheti a gazdaságosság javulását, mivel jobb a gépihasználat, a munkaidő kitöltöttébb tényleges feladattal, zéssel stb. Van létjogosultsága az időbérnek is. Például az automatizált gyártások, megmunkáló berendezések felügyelete aligha bírálható el a személyes teljesítmény mércéjével. Mégis, a társadalmi érdekesség, a munka társadalmi hatékonysága javítása azt követeli, hogy ahol lehetséges, ott minél többen dolgozzanak a teljesítménnyel összekötött jövedelmért, fizikai és nem fizikai munkakörökben egyaránt. Ami nem pusztá elhatározások következménye, megbízható mércék kellene hozzá.

Előbbiekkel azt is kimondtuk, hogy a teljesítménybér nem szakítható el alkalmazása körülményeitől, a technológiától, az átvétel — a munkaelbírálás — feltételeitől, a szervezetségtség fokától stb. Eppen ezért a bérézésnek ez a formája mindig konkrét, valamire kell, hogy ösztönözzön: nagyobb mennyiségre, jobb minőségre, a fájlagos ráfordítások mérséklésére, esetenként időpontok betartására, s így tovább. Egyszerűbben: a bér abba az irányba tereljen, ami az adott munkahely sajátos adottságai közepette a legfontosabb. Természetesen ez csak akkor következik be, ha a bérformát jól választották meg.

Köznapi tapasztalataink, ismereteink szerint tudunk prémios időbértől, időbértel kombinált teljesítménybértől, darabbértől, csoportos elszámolású teljesítménybértől, egyösszegű utalványozásról. Ezek tovább tagolódhatnak — s lenni is rá példák —, a darabérnek van a termék minőségi osztályával kombinált formája.

ami tehát nem az egyszerű mennyiségi
többlet ösztönöz, igaz, ez megoldást ma még
ritkán alkalmazkazzák. Éppen ezért egy-egy
munkahelyen nem általában létezik a tel-
jesítmény bére, hanem annak úgynevezett
lineáris formája, degresszív, vagy prog-
resszív változata.

Mit takarnak az idegen kifejezések? A lineáris teljesítménybér azt a gyakorlatot, amikor — az érzékelteskedvéért — a tíz százelekes teljesítménybővülést a bér ugyanilyen arányú növekedése követi. Egyszerű forma, könnyen nyomon követhető — a dolgozó részéről is — a jövedelemalakulás. A degresszív változat a teljesítmény meghatározott részét — felét, harmadát — ismeri csak el a bérben, míg a progresszív ennek a fordítottját érvényesíti, a bér pluszban és minuszban nagyobb mértékben változik, mint a teljesítmény. Mindegyik megoldásnak van létjogosultsága, így például a degresszív formának akkor, ha a minőség, a gazdaságosság, vagy más hasonló munkatényező fontosabb az egyszerű mennyiségi többletnél.

Ahhoz, hogy a bérezés ilyen formái jól érvényesüljenek, elérjék céljukat, megbízható munkanormák, teljesítménykövetelmények kellene. Ezek kidolgozása nem egyszerű, de módszertana ismert. Mégis, a Munkaügyi Minisztérium elemzése szerint a munkanormáknak csak egyharmada — területenként eltérő az arány — műszaki. A többi becslést és statisztikai norma, nem több, mint a bérezés segédeszköze, számítási módszer, s nem a tényleges teljesítmények hiteles méréje.

Enek tudatában már tárgyilagosabban tudjuk értékelni azt a tényt, hogy 1977-ben a fizikai foglalkozásúak összesen ledolgozott munkaóráinak 58,2 százalékat számolták el teljesítményben. Ami kedvező — de szerény — változást mutat, mivel 1973—1975 között ez az arány 55—57 százalék körül ingadozott. Iparcsoportonként nagyon az eltérések: például az élelmiszeriparban csak 48,2, míg a kohászatban 73,3, a textilruházati iparban 78,7 százalék volt a szóban forgó arány. A tennivalók tehát nem csekélyek, s hogy mennyire nem, azt az előbbieken túl az is érdekelte: a nem fizikai munkakörben foglalkoztatottaknál oly csekély számban alkalmaznak ma még teljesítésezést, hogy az adat országos összesítésre nem is érdemes.

Mészáros Ottó

Versenyben az idővel

Szántanak, vetnek

Sokasodnak a gondok a mezőgazdasági üzemekben. A későre elhúzódó betakarítás időszaka a szokottnál is nagyobb terhet ró a termelővételkezelő tagokra, vezetőkre, s mindazokra, akik közvetve, vagy közvetlenül részt vesznek a mezőgazdaság őszi munkáiban. Csongrád megyében összesen 120 ezer vagyon terményt kell lehetőleg veszteség nélkül, jó minőségben és mielőbbi biztos helyre szállítani, vagy

feldolgozni. Fokozza a ten-
nivalót, hogy a vártnál jobb
terméseredményekre van ki-
látás az egyik legfontosabb
takarmánynövényünkéből,
a kukoricából. Az előzetes fel-
mérések szerint a tavalyitól
több mint három mázsával
termett több hektáronként, s
túlszárnyalja az eredmény az
50 mázsát. A cukorrépára
se lehet panasz — hiszen
tavaly 367 mázsá volt a
hektáronkénti átlag — most
410 mázsára számítanak a
gazdaságok. Ugyanakkor a
cukortartalom is magasabb
az idén. Termett bőven bur-
gonya és hagyma is. Ezek
begyűjtése már jórészt be-

fejeződött. A vegetációs növekedés azonban az egész évi változékonnyal időjárás következtében elcsúszott. Szerecsére a mostani verőfényes őszi minden napja ajándék az üzemeknek. Jobban cukrosodik a szőlő, gyarapszik még a termés, napról napra érettebbek a kukoricaszemek. A jó idő kedvez a betakarítóknak. A csapadékszegény őszi még nagyban hozzájárulhat az idei eredményekhez.

A környező mezőgazdasági üzemekben azonban más, nagyon fontos tennivalókra is figyelni kell a szakembereknek. Gondolni kell a jövő évre! Ahhoz, hogy 1970-ben is hasonló eredményt születhesse nek, most sürgősszerű gondosan elvégezni a soron következő tennivalókat. A tervek szerint megyénkben 103 ezer hektárt vetnek be még az őszön gabonával. Az idő már nagyon sürgeti a szántókat-vetőket, hiszen az október a legalkalmasabb időpont a gabona vetésére. Korábban már a kísérletek, az idén pedig a tapasztalatok igazolták egyértelműen, hogy jó eredményre csak akkor számíthatnak a termelőszo vetkezetek és az állami gazdaságok, ha időben vetik el a kenyérnekvalót. A jól előkészített és kellően megülepedett magágyban gyorsabban fejlődik a gabona. Az elkészett vetésből kikelt növénykékk a téli fagyoktól is többet szenvednek. De ami jó az egyik oldalon, az nem biztos, hogy előnyös a másikon. Ezért is esik szó egyre többet az időjárásról.

Jó az, hogy érlelő száraz az ős, azonban már nagyon kellene az eső is. Csak úgy szikrázik a föld, amikor az ekék belehasítanak. Az elvetett magoknak sincs elegetendő nedvesség a talajban, ami elősegíthetné a gyors és egyöntetű kelést. Még az idejében elvetett gabona is később „mutatja” magát.

Néhány nappal október vége előtt Csongrád megyé-
lenére — a torlóód munkák el-
halad a vetés. A tervezett te-
rület — 103 ezer hektár —
75 százalékán már földbe-
került a gabona magja.
Négy százalékkal több öszi
árpat vetettek el az idén
a gazdaságokban. Befejező-
dött a rozs vetése. Sajnos, a
szántók és vetők munkáját
az is lassítja, hogy elhúzó-
dik a főbb szántóföldi nö-
vények betakarítása. Sok
gazdaságból jelezték, hogy
a talaj-előkészítés és a ve-
tés megakadt. Ahogy sza-
badulnak fel a földterületek,
csak úgy tudnak tovább ha-
ladni. Ahol mód nyílik, ott
igyekeznek megváltoztatni a
korábbi vetéstervet. Nyíl-
vánvaló, hogy e téren korlá-
tozóztak a lehetőségek.
E'őreláthatóan november ei-
ső hetének végére sikerül a
megye mezőgazdasági üze-
meinek befejezni az őszi ke-
vetését.

Ezenkívül van még, szántanivaló. A tavaszi vetemények elé 135 ezer hektárt kell előkészíteni, forgatni. Eddig a terület 36 százalékán fejezték be az éjjel-nappali műszakban dolgozó traktorosok és erőgépek.

Radics Ferenc

Műszertáska orvosoknak

Miskolcon, a Medicor Orvosi Elektronikai Készülékek Gyárában új típusú, hordozható diagnosztikai táskák gyártását kezdték meg. A komplett diagnosztikai táskák alkalmasak szív- és agytevékenység, vér-

nyomás, pulzus, hőmérséklet elektromos mérésére. Az új, KTD-11 jelzésű műszertáskának emellett úgynevezett biofeedback része is van, ami a közvetlenül nem érzékelhető élettani folyamatokat is mérni tudja.